

VOTOBIA OLOMOUC

INFOTECH 2007

MODERNÍ INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE VE VZDĚLÁVÁNÍ

INFOTECH 2007

**MODERNÍ INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ
TECHNOLOGIE VE VZDĚLÁVÁNÍ**

DODATKY

EDITOR: JIŘÍ DOSTÁL

OLOMOUC 2007

Votobia Olomouc

Katedra technické a informační výchovy
Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci

Ústav informatiky
Moravské vysoké školy v Olomouci

INFOTECH 2007

MODERNÍ INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE VE VZDĚLÁVÁNÍ

SBORNÍK PŘÍSPĚVKŮ

DODATKY

EDITOR: JIŘÍ DOSTÁL

OLOMOUC 2007

Sborník obsahuje příspěvky účastníků konference „*INFOTECH 2007 – Moderní informační a komunikační technologie ve vzdělávání*“, konané dne 11. 9. 2007 na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci.

Konference byla pořádána za finanční podpory Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu ČR v rámci projektu OP RLZ CZ.04.1.03/3.2.15.3/0416 „*Inovace předmětů zaměřených na využívání moderních informačních a komunikačních technologií ve výuce*“ – hlavní řešitel PaedDr. PhDr. Jiří Dostál, Ph.D.

Vědecký a programový výbor:

Prof. PaedDr. Gabriel Švejda, CSc.
Prof. Ing. Jiří Herynk, CSc.
Prof. Ing. Veronika Stoffová, CSc.
Doc. PhDr. Miroslav Chráska, Ph.D.
Doc. PhDr. Bohumil Novák, CSc.
Doc. PaedDr. Jiří Kropáč, CSc.
Doc. Mgr. Kateřina Vitásková, Ph.D.
PaedDr. PhDr. Jiří Dostál, Ph.D.
PhDr. Milan Klement, Ph.D.
RNDr. Ing. Miroslav Rössler, CSc., MBA.
Dr. Ing. Čestmír Serafín, Ing-Paed. IGIP
Mgr. Silvie Válková, Ph.D.

Organizační výbor:

Mgr. René Szotkowski
Mgr. Jana Hanzalová
Mgr. Ilona Křížovská
Mgr. Hana Blažková
Mgr. Jiří Pavlas
Eliška Kolovrátníková

Editor: Jiří Dostál

Za původnost a správnost jednotlivých příspěvků odpovídají jejich autoři. Příspěvky neprošly jazykovou úpravou.

ISBN 978-80-7220-301-7

APLIKÁCIA NOVÝCH FORIEM INFORMAČNÝCH TECHNOLOGIÍ VO VYUČOVANÍ SLOVENSKEHO JAZYKA A LITERATÚRY

APPLICATION NEW METHODS AND FORMS INFORMATION TECHNOLOGIES
IN THE EDUCATION SLOVAK LANGUAGE AND LITERATURE.

Janka Siposová

Resumé: *Vzdelávanie je inovované rôznymi novými formami a postupmi s využitím najnovších technológií. Nové formy a informačno-komunikačné technológie sa menej využívajú vo vyučovaní humanitných predmetov a hlavne vo vyučovaní slovenského jazyka a literatúry.*

Kľúčové slová: *nové vyučovacie prostriedky a metódy, vyučovací proces, motivácia študentov, tvorivé vyučovanie, inovácia, e-learning.*

Abstract: *Educational is hoarfrost different news forms and methods by your leave exploitation latest technologies. New molds and information-comunications technologies less exploit at education of academic article and chiefly at education Slovak language and literature.*

Keywords: *new teaching aid and methods, multimedia, educations, motivation students, innovations, creativ education, e-learning.*

1 Úvod

Prvé slová, ktoré vysloví dieťa, sú s väčšou pravdepodobnosťou realizované v materinskom jazyku. Je to ten jazyk, ktorým sa mu matka prihovára od jeho narodenia. Tieto slová dieťa už po zvukovej stránke pozná a vo vyššom veku si k zvuku priradí aj jeho význam. Preto je všeobecne známe, že dieťa sa najľahšie a najrýchlejšie učí materinský jazyk.

U nás je týmto komunikačným a dorozumievacím prostriedkom v edukačnom procese v najväčšom zastúpení slovenský jazyk.

Jazyk je fenomén, ktorý sprevádza človeka v písomnej alebo ústnej podobe po celý život. Služi mu na poznávanie sveta, na verbálne vyjadrovanie myšlienok, pocitov a nálad, na kontakt a dorozumievanie sa s inými nositeľmi jazyka, pomáha vnímať krásu umeleckého diela, reprezentuje svojho nositeľa a jeho vyspelosť. Preto nestačí iba formálne oboznámenie sa s jazykom, ale treba ho vnímať ako systém systémov a postupne ho spoznávať.

V tomto príspevku sa chceme v krátkosti venovať niektorým vyučovacím metódam a formám, a tiež možnostiam, ako tvorivo pracovať so žiakmi vo vyučovaní, aby výsledkom mohla byť schopnosť žiakov správne používať jazyk, jazykové prostriedky v danej komunikačnej situácii a rozumieť im. Vzdelávanie prechádza viacerými reformami a rôznymi zmenami. Rozvíjanie a zefektívnenie vzdelávania je podmienené viacerými faktormi. Učiteľ je jedným z faktorov, ktorý môže svojim

prístupom zásadne a účinne ovplyvniť vzdelávací proces a učenie žiakov. Aby nastala zmena vo vyučovaní, musí nastať aj zmena v postoji učiteľa a v jeho príprave na vyučovaciu hodinu. Osobnosť žiaka sa učením formuje, tvorivo progresívne reguluje svoj vzťah k svetu i k sebe samému v intenciách ľudských hodnôt. Práve na vyučovaní slovenského jazyka máme možnosť poznávať žiaka a budovať vzťah človek – jazyk, rozvíjať jeho jazykovú kultúru ako prirodzenú súčasť osobnosti.

Vplyvom moderných vyučovacích metód a foriem, ich aplikovanie vo výchovno-vzdelávacom procese, konkrétne na vyučovaní slovenského jazyka a literatúry môže priniesť tiež zmenu v chápaní tohto predmetu. Aplikovaním niektorých inovačných foriem chceme vyzdvihnúť potrebu tvorivosti, kreativity a zaujímavého učenia sa tak zo strany učiteľa ako i žiaka. Nemenej významnou požiadavkou je modernizácia samotných škôl a ich technické vybavenie. V súčasnosti by mali byť takmer všetky školy pripojené na internet a môžu využívať tento neobmedzený zdroj informácií. Iným problémom je dostatočné počítačové vybavenie učební a prístup k počítačom aj na iných vyučovacích hodinách .

Viacere prieskumy, ktoré sme robili v r. 2007 pri spracovaní diplomových prác vo vzťahu s využívaním učebných pomôcok na vyučovacích hodinách hovoria, že počítačové učebne sa viac menej využívajú len na vyučovanie informatiky na SŠ alebo na rôzne počítačové krúžky na ZŠ a SŠ. Inovácia vyučovania materinského jazyka neznamena len využívanie nových moderných pomôcok, uplatňovanie inovačných metód a foriem práce, ale podstatou je, ako učiteľ pracuje sám na sebe, či má chuť a odvahu zdokonaľovať hodiny slovenského jazyka a implementovať aj modernú techniku i do týchto vyučovacích hodín.

2 Využitie moderných metód vo vyučovaní jazyka a literatúry

Predmet *Slovenský jazyk a literatúra (SJL)* má v systéme školského vzdelávania dominantné postavenie, pretože vytvára predpoklady na zvládnutie ostatných vyučovacích predmetov. Slovenský jazyk je pre väčšinu obyvateľov Slovenska národným jazykom, ktorý umožňuje svojim používateľom komunikovať o najrozmanitejších javoch ľudského bytia a vedomia. Pohotová a funkčne primeraná kultivovaná komunikácia občanov si vyžaduje kvalitné poznanie a praktické ovládanie zákonitostí slovenského jazyka. Preto je dôležité, už od útleho veku podporovať u jednotlivcov uvedomenie si vlastnej národnej identity, aby kultivované ovládanie slovenčiny bolo základným predpokladom k úspešnosti v školskom vzdelávaní a v ďalšom uplatnení sa v živote.

Vyučovanie slovenského jazyka a literatúry prebieha od 1. ročníka ZŠ a končí sa v stredných školách maturitou alebo záverečnými skúškami. Jeho obsah sa odvíja od samotného cieľa predmetu, druhu školy, ale aj od celospoločenských potrieb, ktoré súvisia so vzdelávaním. Vyučovanie slovenského jazyka je založené na *komunikačno-poznávacom princípe*. Spočíva vo vyhľadávaní jednotlivých jazykových javov v rôznych typoch textov, v následnom usúvzťažnení, triedení a systematizovaní analyzovaných javov, ktoré vedie k istému zovšeobecneniu poznatku o danom jave. Učenie o preberanom jave sa začlení do širších súvislostí, ktoré vyúsťujú do jazykovej praxe.

V základnej škole sa SJL skladá z troch zložiek: jazykovej, slohovej výchovy a literárnej zložky. V učebnej praxi sú tieto tri zložky vo veľmi blízkom vzťahu

a navzájom integrujú jednotlivé poznatky a dopĺňajú sa. Najužšie sú spojené jazyková a slohová zložka. Spolu ich spája dorozumievacia (komunikatívna) funkcia učebného predmetu. Využívanie informačných a komunikačných technológií vo vyučovaní SJL ponúka určite nové možnosti ako spestriť a inovovať formy a spôsoby učenia sa i v tomto predmete a ponúknuť tak učebné pomôcky novej generácie.

Tvorivosť a nestereotypná pedagogická práca sú faktormi, ktorými môže učiteľ účinne ovplyvňovať motiváciu žiakov k učeniu. Motivácia a tvorivá činnosť sú kľúčové otázky výchovno-vzdelávacieho procesu. Motivovať žiaka k učeniu, k tvorivosti, k rozvíjaniu svojho nadania a schopností sú motorom, energiou pre ľudskú motiváciu a vyúsťujú do hodnotových systémov osobnosti (Zelina, M. 1996, s.71).

Pre rozvíjanie motivácie k učeniu je dôležité, aby učiteľ presne rozlišoval medzi vonkajšou a vnútornou motiváciou. Vnútorná motivácia je stav, ktorý „núti“ jednotlivca niečo robiť alebo niečomu sa naučiť pre vlastné uspokojenie. Žiaka učenie teší, robí to ochotne a pozitívne výsledky ho tešia. Učiteľ môže pozitívne ovplyvniť túto motiváciu napríklad pochvalou, ocenením (pozitívna spätná väzba) v prípade správneho vyriešenia. Vonkajšia motivácia je pod vplyvom vonkajších činiteľov, keď sa žiak neučí z vlastného záujmu, ale pre rodičov alebo ho za neučenie čaká trest.

Učiteľ má viacero možností, ako pristupovať k motivovaniu:

1. aktualizovať vyučovanie z hľadiska obsahu, vyvolávať poznávacie potreby a záujem u žiakov (napr. problémové vyučovanie, heuristické vyučovanie a iné formy),
2. ovplyvňovať atmosféru v triede, tak aby presadzoval demokratický štýl výchovy, vyučovania, menil formy práce, vzťah medzi učiteľom a žiakom má byť na humánnom princípe,
3. používať správne formy odmeňovania a povzbudzovania žiakov (individuálny prístup). Pocit nespokojnosti, nespravodlivosti, nudy, strachu, ohrozenia vyvoláva frustráciu a negatívnu motiváciu (Zelina, M., 1996, s. 76).

Základným krokom k motivácii je vytváranie a predkladanie žiakom dostatok takých tvorivých úloh a cvičení, aby mali častejšie pocit úspešného zvládnutia. Učiteľ zvažuje ich výber – tvorivé úlohy, inovačné riešenia problémov, pracuje efektívnejšie s časom, pri ich výbere môže pristupovať individuálne (podľa náročnosti úloh a schopností žiaka), využíva aj iné organizačné formy vyučovania (skupinové v., projektové v., samostatná práca,...).

Vniesť do vyučovania súťaživosť, príjemnú atmosféru, zaradiť cvičenia na rozvoj pozornosti, autogénny tréning, nácvik koncentrácie za sťažených podmienok môžu tiež prispieť k motivácii. Podporovať u žiakov vymýšľanie, spontánne tvorivé asociácie, spojiť učenie s praxou. Pozitívnym krokom motivovania žiakov môže byť *výber vlastných úloh*. Občas si môžu žiaci vypracovať plán úloh a činností, ktoré chcú robiť. Preberajú za ne zodpovednosť a aj kontrolu a hodnotenie. Úlohy, činnosti aj forma sa môžu rozlične variovať. Dôležitou súčasťou je aj hodnotenie, klasifikácia a spätná väzba. Je vhodné, aby sa žiaci podieľali na seba hodnotení, na hodnotení iných žiakov, určovali odmeny a tresty, formovali si kritický postoj na seba a iných.

Využitie čo najväčšej *názornosti* vo vyučovaní, moderných technických prostriedkov (DVD, CD, internet, počítač,...), byť v spojitosti s realitou a s tým, čo sa deje okolo nás, môže tiež prispieť k zmene motivácie. V súčasnosti dosť dôležitým

bodom motivácie je aj nájdenie zmyslu vzdelávania a práce v škole, keď svetom vládnu rôzne iné hodnoty. Motiváciou by mohla byť túžba po vedomostiach, získať v budúcnosti odbornosť, snaha napodobniť význačných ľudí či byť užitočný iným.

Základom tvorivého vyučovania je vytvorenie podmienok pre rozvoj tvorivosti žiakov a pre uplatnenie rôznych druhov tvorivých činností vo vyučovaní. K tvorivosti sa môžeme dostať aj cez taxonómiu kognitívnych funkcií (*hodnotenie, syntéza, analýza, aplikácia, pochopenie a vedomosť*). Cez syntézu a analýzu sa dostaneme k aplikácii, čo znamená použitie v konkrétnych situáciách, použitie vo zvláštnych situáciách. Z daného môžeme zostaviť úlohy a cvičenia typu: demonštruj – použi na riešenie – kde, ako to využijeme v praxi, odôvodni prečo, premysli odlišné spôsoby a pod.

Jednou z metód rozvíjania tvorivosti je tvorba tvorivých úloh. Úlohy majú vnášať do učenia prekvapenie (prezentovať to, čo je netradičné), možnosť aj iných riešení, dramatizovať úlohy, umožniť žiakom vcítiť sa do rôznych rolí, niekedy vysloviť rozporné tvrdenia, zadávať zdanlivo náročné úlohy a iné. Podporovať flexibilitu, originalitu, tvorivé hodnotenie (môžu aj žiaci hodnotiť – vymeniť si úlohy). Tvorivosť môžeme podporiť aj heuristickými metódami. Heuristika DITOR od Zelinu je jedna zo známejších. Samotný obsah predmetu SJL aplikovať rôznymi metódami a formami práce, napríklad problémové metódy, demonštračné metódy, práca s pomôckami a iným didaktickým materiálom, heuristický dialóg, besedy, a pozorovania, atď. Zámerným navodzovaním tvorivej aktivity žiakov prostredníctvom tvorivých situácií, úloh tvorivého charakteru, riešenia problémov a pod. Prioritnou stratégiou sú úlohy poskytujúce alternatívu, viaceré prístupy k riešeniu problému, čím sa odbúrava stereotyp. Teda z nasledujúceho vyplýva, že ak chce mať učiteľ tvorivých žiakov, aj on sám musí byť tvorivý. Musí neustále vymýšľať nové neznáme situácie, podnety, metódy a použiť postupy, aby sa zo žiaka stala tvorivá a samostatná osobnosť. Každý jedinec je do určitej miery tvorivý, líši sa len úroveň tvorivých schopností.

Vzdelávanie v základných a stredných školách prebieha prezenčnou formou a využívanie e-learningu ako forma vzdelávania sa takmer neaplikuje. Toto vzdelávanie sa označuje ako špecifická multimedialná forma riadeného samoštúdia koordinovaného príslušnou vzdelávacou inštitúciou. To, že učivo by bolo k dispozícii aj prostredníctvom rôznych multimedialných prostriedkov by predstavovalo podporu prezenčnej formy vzdelávania (blended learning). Doplňujúcimi formami by mohli byť materiály určené na učenie s elektronickou podporou. E-learning realizovaný len ako podpora edukačného procesu, ktorá je založená na využívaní informačných a komunikačných technológií (IKT) s cieľom rozšíriť možnosti vzdelávania aj inou formou ako prezenčnou, má okrem výhod aj slabšie stránky (náročnosť na prípravu, závislosť na funkčnosti IKT, kompatibilitosť s osnovami daného predmetu). Z dôvodu závislosti na funkčnosti IKT zatiaľ hovoríme o doplňujúcich formách, pretože nie je ešte možné zabezpečiť rovnomerné technické vybavenie v základných a stredných školách.

Jednou z možností, kde by sa mali aplikovať moderné formy učenia sa, sú expozičné metódy vo vyučovaní. Študentom sa prostredníctvom nich sprostredkuje nové učivo, nové informácie a tejto fáze je venovaná najväčšia časová dotácia. Na ilustráciu uvádzam expozičné metódy, ktoré by sa mohli kombinovať využívaním rôznych elektronických podpôr.

Tabuľka 1 Expozičné metódy (Palenčárová, J. a kol., 2003, s. 49)

Expozičné metódy		<u>monologické slovné metódy</u> rozprávanie, opis, vysvetľovanie (výklad)
	Metódy priameho prenosu poznatkov	<u>dialogické slovné metódy</u> rozhovor, beseda, dramatizácia
	Metódy sprostredkovaného prenosu poznatkov	demonštračné metódy, pozorovanie, manipulácia s predmetmi
	Metódy problémové	problémové vyučovanie, projekty
	Metódy samostatnej práce a autodidaxie	samostatná práca s knihou, samostatné štúdium (slovníky, encyklopédie, literatúra)
	Metóda mimovoľného učenia	preberanie názorov, postojov, a záujmov, napodobňovanie činností

Ako prvým bodom smerom k zmene spôsobu vyučovania je *iné audiovizuálne znázornenie*. Od klasického písania na tabuľu by sme mali prejsť aspoň k prezentovaniu spätnou projekciou alebo prezentáciou v Power Pointe, akustickou demonštráciou (magnetofónová páska, kompaktný disk (CD), rôzne vlastné nahrávky,...) alebo audiovizuálnou demonštráciou (DVD, film, diapojekcia - diafilm, ...). Veľmi zaujímavým spôsobom môže byť využitie multimedialných sérií (CR-ROM), internetu alebo využitie softvérového produktu firmy Microsoft LMS MS Class Server. LMS poskytuje učiteľovi spôsob ako vytvoriť a odovzdať určitý obsah, monitorovať účasť študentov a hodnotiť ich výkony. Študentom poskytuje možnosť využívať niektoré interaktívne vlastnosti, ako sú diskusie, videokonferencie a diskusné fóra. Prostredie MS Class Serveru dáva učiteľovi možnosti pripraviť rôzne cvičenia, úlohy na precvičovanie či už novej učebnej látky alebo opakovanie, kontrolné testy. Materiály vytvorené na účely vzdelávania podporovaného počítačom si vyžadujú špeciálnu prípravu, ale o to širšie môže byť ich využitie.

Uvediem príklad: Hodiny literatúry si žiadajú štúdium literárnych diel viacerých autorov. Podkladom pre takéto učenie by bola textová aj zvuková podoba časti literárneho diela alebo rôznych častí diela, zvuková nahrávka v pôvodnom prevedení (spätosť s obdobím, kedy dielo vzniklo) upozorňujúca na niektoré jazykové javy (odlišnosti s dnešnou normou), obrazové dokumenty, videonahrávky, úlohy a cvičenia na reprodukciu, testy, úlohy na rozbor a analýzu prečítaného textu, ďalšie hypertextové odkazy na informácie spojené s menom autora a podobným literárnym dielom (zaradenie do obdobia, podobná literárna tematika, a iné). V súčasnosti je takmer raritou počuť krásny prednes básne, správne prezentovanie (artikulovanie) – prečítanie rozprávky, literárneho diela. Rôzne zvukové podoby nahrávok by sa dali využívať ako pomôcka, ale aj ako správna forma prevedenia toho ktorého žánru. Tieto aplikácie by boli samozrejme pomôckou nielen na literatúru, ale aj na vyučovanie jazykovej zložky SJL. Verím, že väčšina škôl by s radosťou privítala modernejšie učebné pomôcky iného charakteru ako textového- písaného aj na vyučovanie SJL.

Záver

Vývoj IKT prináša stále nové možnosti a využitia aj v takých predmetoch, kde sme ešte možno stále konzervatívny a učíme klasickými zaužívanými spôsobmi. Lepšie

technické vybavenie učební slovenského jazyka a literatúry a snád' inovácia či prístup učiteľov k modernej technike zmení u žiakov postoj k rodnému jazyku a literatúre.

Cieľom príspevku bolo vnieť do problematiky vyučovania SJL inovačné prvky a upozorniť na dôležitosť motivácie a tvorivého prístupu vo vyučovaní. Stimulom učiteľa by mohlo byť zefektívnenie a zmodernizovanie práce vo vyučovaní slovenského jazyka. Učiteľovi nemožno predpísať ani nariadiť akým spôsobom bude prezentovať nové učivo, ale ak využije rôzne formy prezentovania a zapojí do vnímania viacero zmyslových receptorov z pohľadu študenta, rozsah zapamätaného učiva bude čo najväčší.

Literatúra

1. BURGEROVÁ, J. - BEISETZER, P.: Dištančné vzdelávanie a problematika e-learningu. *Technológia vzdelávani*,. 2006, roč.14, č. 9, s. 11-14. ISSN 1335-003X
2. PALENČÁROVÁ, J. a kol. *Učíme slovenčinu komunikačne a zážitkovo*. Bratislava : SPN, 2003.
3. PALENČÁROVÁ, J.: Rozprávanie ako komunikačná zručnosť. *Slovenský jazyk a literatúra v škole*, 48, 2001/2002, č. 1-2, s. 12-16.
4. SIPOSOVÁ, J.: *Postupy a zásady tvorby učebných pomôcok*. Dizertačná práca. Nitra : PF ÚTV , 2005.
5. ZELINA, M.: *Stratégie a metódy rozvoja osobnosti dieťaťa*. Bratislava : Iris, 1996.

Oponoval: PaedDr. Jana Gašparíková, PhD.

Kontaktná adresa:

Mgr. Janka Siposová, PhD.
Ústav technológie vzdelávanie
Pedagogická fakulta UKF Nitra
Dražovská 4
949 74 Nitra
Slovenská republika

INTERNET UND DEUTSCHUNTERRICHT

INTERNET AND TEACHING GERMAN LANGUAGE

KLíčové slová: spezialized economic German, communication, foreign language, internet, E-Mail

An der Wirtschaftsfakultät der Matej Bel Universität, an der Zweigstelle in Poprad wird Wirtschaftsdeutsch als erste und zweite Fremdsprache unterrichtet. Als Deutschlehrerin arbeite ich an der UNI seit 4 Jahren und man muss sich auch im Fremdsprachenlehren an die neuesten Trends anpassen. In meinem Fall und meinem Beitrag geht es vor allem um die Ausnutzung der Informationstechnologien im Unterricht.

Das Ziel von meinem Beitrag ist zu zeigen, dass Fremdsprachenlernen ohne Internet geht heutzutage nicht mehr. In dem Beitrag sind meine Erfahrungen mit Studenten an der Wirtschaftsfakultät im Deutschunterricht.

Die Studenten sind sprachlich gut vorbereitet, dass man schon mit Wirtschaftsdeutsch anfangen kann. Im Unterricht brauche ich nicht mehr detailliert an die Grammatik anzugehen, kommunikativ sind die Studenten auch schon gut vorbereitet. Die Themenauswahl an der Wirtschaftsfakultät, was die fremde Sprache betrifft ist sehr spezifisch. Es geht um Themenkreise wie Wirtschaftsordnungen, Markt, Preisbildung, Handelskorrespondenz, Bewerbung usw. Für bestimmte Themen gibt es gute Lehrwerke, aber der Unterricht muss mehr praktisch orientiert sein und an die sich ständig verändernde Wirtschaftsverhältnisse im Lande angepasst sein und Vieles kann man nicht in den Lehrbüchern finden und da kommt zum Wort Internet.

Das Internet ist das weltweit größte Datennetz. Angeschlossen sind Millionen von Computern, die alle über verschiedene Leitungen (z. B. Telefonleitung) untereinander verbunden sind, so dass zwischen den Computern Daten ausgetauscht werden können. Wenn man einen Zugang zum Internet hat, kann man per Mausklick auf Computer in jedem Winkel der Welt zugreifen. Man kann das Wetter in Berlin abfragen, die berühmtesten Museen besuchen oder sich gleichzeitig mit Leuten unterhalten, die an den verschiedenen Plätzen der Welt sitzen. Da im Internet Entfernungen keine Rolle mehr spielen, spricht man davon, dass die Welt durch die Nutzung des Internets zum "globalen Dorf" wird.

Das Internet beeinflusst mittlerweile die verschiedensten Lebensbereiche: Firmen werben für ihre Produkte, Kunden kaufen Produkte direkt aus dem Internet, Kinder und Jugendliche verbringen ihre Freizeit im Internet, E-Mail Kontakte privater und geschäftlicher Art werden weltweit gepflegt. (vgl. Grüner, M. und Hassert, T., Computer im Deutschunterricht, 2000, S. 85).

Internet bietet die Möglichkeit der schnellen Kommunikation zwischen Personen. Früher, wenn man Kontakte an Firmen gesucht hatte, war das Alles sehr langsam und zeitaufwendig. Man musste die Firmen per Brief ansprechen und bis die Antwort angekommen war, ist wieder eine bestimmte Zeit vergangen. E-Mail ist in diesem Fall vom größten Vorteil. Im Deutschunterricht geht es vor allem um Kontakte mit deutschen Firmen, wenn die Studenten bestimmte Informationen suchen. Man lehrt

die Studenten die Geschäftskorrespondenz per E-Mail. Sowie für die firmeninterne Kommunikation als auch für die Korrespondenz zwischen den Unternehmen ist die elektronische Post mittlerweile das bevorzugte, ja das wichtigste Medium. Die Ersparnisse an Zeit und Geld sind immense. Die E-Mail ermöglicht einen viel schnelleren Kontakt, und ist bei internationaler Korrespondenz wesentlich schneller und zuverlässiger als die normale Post und unvergleichlich preiswerter als das Telefongespräch. Eine E-Mail kann gleichzeitig an mehrere Adressaten geschickt werden. Man erreicht viele Leute per E-Mail schneller und direkter, als per Post oder Telefon. Und man kann häufig auf besonders zukunftsorientierte und dynamische Personen bzw. Unternehmen treffen.

Aber E-Mail ist auch für die Kommunikation zwischen Lehrer und Student vom Vorteil. Die Studenten schicken ihre Seminararbeiten oft per E-Mail, was aber v. a. die Fernstudenten betrifft. Meisten sind die aus Städten, die weit weg von Poprad liegen und nicht hin und her fahren brauchen, es reicht, wenn die ihre Seminararbeiten per E-Mail schicken. Auch was die Informationsmenge betrifft, liegen die Vorteile auf der Hand: man kann Hunderte von Techniken der virtuellen Darstellung von Produkten benutzen, man kann Dateien in verschiedenen Formaten und sogar Audio - Attachments senden und erhalten. Eine sehr vorteilhafte Form von Info-Transfer sind die sog. Mailing-Listen – wenn man sich als Empfänger in die Verteiler-Liste eines Unternehmens beispielweise eintragen, bekommt man automatisch alle neuen Infos, die für die Geschäfte wichtig sein können.

Wichtig ist auch der E-Stil. Was man über Handelskorrespondenz in den einschlägigen DIN-Normen für die Form und in zahlreichen Lehrbüchern für den Inhalt von Briefen gelernt hat, gilt für die Geschäftskorrespondenz per E-Mail nicht. Geschriebene Normen existieren nicht. Die Regeln erschließen sich nur durch aufmerksame Beobachtung und viel Praxis. Tendenziell sind E-Mails stilistisch kürzer und sprachlich informeller als normale Geschäftskorrespondenz. Ein kurzer, relative lockerer, freundlicher Stil ist viel besser als seine förmliche Sprache. (vgl. Babeckova-Becker, Spielregeln, 2002, S. 49).

Ausnutzung vom Computer und Internet im Deutschunterricht.

Von meinen jetzigen Erfahrungen her kann man Computer im Deutschunterricht einsetzen:

- wenn die Studenten eigene Präsentationen vorbereitet haben (Firmenpräsentation, Projektpräsentation)
- Internet :
- Firmensuche (konkrete Angaben zu ausländischen Firmen z. B. Größe, Standort, Organisationsstruktur usw.)
- aktuelle Nachrichten (Situation in der Slowakei, Wirtschaft, Politik usw.)
- Grafiken und Statistiken (Angaben von statistischem Amt zu verschiedenen Themen mit konkreten Zahlen oder Prozenten)
- Tageszeitungen, Wirtschaftszeitungen, Berichte , Kommentare aus ganzer Welt
- Grammatische Übungen zur Fachlexik Wirtschaftsdeutsch

Internet bietet für Deutschunterricht eine unbegrenzte Menge an Lernmaterial.

Kommunikationsmöglichkeit im Internet.

Im Internet bietet sich auch die Möglichkeit der Kommunikation mit Partnern der Zielsprache, in unserem Fall ist die Zielsprache Deutsch. Auch der weltweite fachliche Austausch zwischen Lehrenden untereinander und mit Spezialisten ist einfach und sofort möglich.

Ich möchte über Chatmöglichkeiten sprechen, was für Erlernen deutscher Sprache interessant sein kann. In Chatrooms kann man mit Gesprächspartnern aus aller Welt über beliebige Themen schriftlich diskutieren. Spannend ist das Chatten – Reden, Plaudern- besonders auch deshalb, weil man anonyme Äußerungen machen kann. Man trifft sich in einem virtuellen Raum und diskutiert online miteinander. Zu einer schriftlich vorliegenden Äußerung tippt man seinen Beitrag ein, dieser erscheint dann sofort auf dem Bildschirm und kann von allen Teilnehmern der Chat-Runde gelesen werden. Aber auch das Verschicken einer Nachricht an einen oder mehrere bestimmte Diskussionspartner ist möglich.

Besonders für Studenten ist ein Chat ein großer Spaß und eine Möglichkeit, die Fremdsprache mit realen Partnern und ohne Hemmungen auszuprobieren. Um an einem Chat teilnehmen zu können, muss man sich einen erfundenen Fantasienamen zulegen – einen Nickname. Viele Studenten schlüpfen in eine ganz andere Rolle, was Pseudonyme wie z. B. Superman verdeutlichen. Meistens ist Chatten für das Erlernen von Wirtschaftsdeutsch nicht von großer Bedeutung aber die Studenten gewinnen den Mut in der fremden Sprache zu kommunizieren.

Computer im Deutschunterricht ist zu einem unersetzbaren Teil des Fachsprachenunterrichts geworden. Er stellt Hilfe nicht nur für den Lehrenden sondern auch für den Lernenden. Das Fremdsprachenlernen an Wirtschaftsfakultät ohne Computereinsatz wäre nicht mehr möglich.

Literatur

1. Babeková – Becker, M. 2002. Spielregeln. Arbeitsbuch zur mündlichen und schriftlichen Geschäftskorrespondenz auf Deutsch. Buchverlag Gräffelfing. München 2002 ISBN 3-930084-03-1
2. Grüner, M. und Hassert, T. 2000. Computer im Deutschunterricht. Goethe – Institut , Langenscheidt Verlag München 2000 ISBN 3-468-49662-1
3. Reinhard, D. 1998. Deutsch als Fremdsprach. Projekte im Internet. Stuttgart: Ernst Klett Verlag ISBN 3-12-719005-0

PaedDr. Jana Fricová
Ekonomická fakulta UMB
Detašované pracovisko Poprad
Nábřežie Jána Pavla II. 3.
058 01 Poprad
Slovenská republika
Tel. 052 7167240

INFOTECH 2007 – Moderní informační a komunikační technologie ve vzdělávání
Dodatky

Editor: PaedDr. PhDr. Jiří Dostál, Ph.D.

Vydal: Votobia Olomouc
Olomouc 2007
Tisk: TiReSa Doloplazy
První vydání

ISBN 978-80-7220-301-7